

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500256 Antropologia Social i Cultural	FB	1	1

Professor de contacte

Nom: Alicia Paramita Rebuelta Cho

Correu electrònic: AliciaParamita.Rebuelta@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: Sí

Equip docent

Diana Marre

Maria Bruna Alvarez Mora

Chandra Kala Clemente Martínez

Cris Molins Pueyo

Prerequisits

Aquesta assignatura no té prerequisits però es recomana als estudiants que facin ús dels manuals d'introducció d'antropologia que tenen citats a la bibliografia.

Objectius

L'objectiu general de l'assignatura és oferir una primera aproximació als conceptes bàsics de la disciplina i de la perspectiva d'anàlisi antropològica, basada en l'afirmació de l'existència d'una humanitat compartida i alhora culturalment diversa. Proporciona una panoràmica general dels principals conceptes de l'antropologia social i cultural, posant l'accent sobre els mecanismes de construcció de les diferències i les desigualtats socials.

El curs oferirà una panoràmica general de l'antropologia com a disciplina i de la manera com des d'aquesta s'ha plantejat l'anàlisi de les diferències socioculturals, fent referència als principals conceptes i metodologies utilitzats, així com els autors i textos fonamentals. Es tracta d'il·lustrar teòrica i etnogràficament la diversitat cultural humana, i donar a conèixer les formes com socialment i des de la disciplina antropològica s'han construït conceptes i discursos per explicar-la. Així mateix s'explicaran els mecanismes socials de construcció de desigualtats a partir de les diferències i es contrastaran amb els discursos i pràctiques d'exclusió social que s'han elaborat al llarg de la història i que encara estan presents en l'actualitat.

Es pretén aproximar-se a una forma de mirar i analitzar el món sense caure en plantejaments simplistes i en postures excloents o reduccionistes, donant les bases d'un coneixement informat que permeti desenvolupar un esperit crític per tal de poder reflexionar sobre la realitat social actual i proposar alternatives per a construir una convivència igualitària entre les diferents societats i les cultures humanes.

Competències

- Aprehendre la diversitat cultural a través de l'etnografia i avaluar críticament els materials etnogràfics com a coneixement de contextos locals i com a proposta de models teòrics.
- Demostrar que es coneix i es comprèn la història de la teoria antropològica i la gènesi dels seus conceptes bàsics.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar un fet d'actualitat des de la perspectiva antropològica.
2. Aplicar el coneixement de la variabilitat cultural i de la gènesi d'aquesta per evitar les projeccions etnocèntriques.
3. Conèixer i comprendre els processos diversos de relació intercultural.
4. Conèixer i comprendre les teories relatives a les accepcions del concepte de cultura.
5. Identificar les teories relatives a les accepcions del concepte de cultura.
6. Interpretar la diversitat cultural a través de l'etnografia.
7. Participar en debats sobre fets històrics i actuals respectant les opinions dels altres participants.
8. Utilitzar els conceptes bàsics de la teoria antropològica.
9. Utilitzar els conceptes bàsics de l'antropologia social i cultural per comprendre les relacions entre diferents societats i cultures.

Continguts

TEMA 1. Introducció

La realitat social i la seva interpretació. Perspectives adoptades en els orígens de les ciències socials: Marx, Durkheim, Weber, Simmel.

La diversitat humana i la seva interpretació. Paradigmes sobre la diversitat humana: el debat entre naturalesa i cultura.

TEMA 2. Aproximació històrica a l'Antropologia

Antecedents: el concepte d'alteritat en la història occidental. El sorgiment de l'antropologia acadèmica. L'antropologia en el camp de les ciències humanes i socials. Objecte, mètode i tècniques antropològiques. L'etnografia i el treball de camp. Perspectives emic i etic.

TEMA 3. La diversitat cultural

Cultura i altres conceptes relacionats: enculturació, etnocentrisme, relativisme, aculturació, assimilació, integració, sincretisme, mestissatge, interculturalitat, multiculturalitat.

TEMA 4. Diferència i desigualtat

Paradigmes per explicar les diferències: paradigma naturalista vs. paradigma culturalista. Raça i ètnia. Sexe i Gènere.

Processos històrics, sistemes de poder i relacions intragrups (de classe, de gènere, d'edat) i intergrupals (interètniques). Construcció social i simbòlica de les desigualtats. Discursos d'inclusió/exclusió: racisme, xenofòbia, masclisme, homofòbia, nacionalisme...

Metodologia

Grup 1: Profs. Alicia Paramita Rebuelta Cho, Diana Marre, Bruna Alvarez y Chandra Clemente

Grup 2: Cris Molins Pueyo

El protagonista en el procés d'ensenyament-aprenentatge és l'estudiant i sota aquesta premissa s'ha planificat una metodologia implicada, mitjançant el treball continuat.

Sobre les sessions:

L'assignatura es desenvoluparà a través de sessions presencials dirigides, sessions supervisades i sessions de treball autònom.

Les sessions presencials seran de dos tipus i es realitzaran amb tot el grup classe i permetran l'exposició dels principals continguts a través de la participació activa de l'alumnat en l'anàlisi i discussió de textos, així com el visionat, anàlisi i discussió de documents visuals i audiovisuals. Les classes presencials en gran grup podran implicar un treball autònom previ i posterior.

(1) treball en grups reduïts i debat al gran grup, i

(2) exposicions per part del professorat i experts convidats.

El treball autònom implicarà activitats com la lectura comprensiva i analítica de textos, el visionat comprensiu i analític de materials audiovisuals, la cerca de referències bibliogràfiques, la recensió d'informació, el desenvolupament de reflexions crítiques, l'observació, l'estudi, entre altres.

Les sessions supervisades seran tant presencials (amb cita prèvia) com virtuals, especialment orientades a assolir els objectius de les activitats d'avaluació.

Sobre la comunicació:

- La comunicació es realitzarà a través del Campus Virtual / Moodle

Sobre les tutories:

- Les tutories es realitzaran en

- Lloc

Grup 1: Despatx B9-217

Grup 2: Despatx B9-233

Edifici B, 2º piso, Departament d'Antropologia

- Dia i hora:

dimarts de 13:00-15:00

dijous de 13:00-15:00 i de 17:00-19:00 concertades

Es suggereix realitzar com a mínim una tutoria individual durant el primer mes de desenvolupament de l'assignatura

Sobre la constitució dels grups

- La constitució dels grups de treballs serà exclusivament a decisió dels participants

- Els grups hauran de tenir un màxim de **dues persones**

- Hauran de comunicar la seva constitució a través del Campus Virtual o Moodle

Sobre el video amb la presentació oral grupal

Els videos són una excel·lent forma de disseminar els resultats d'investigació i/o el anàlisi de bibliografia encara que, en general, convé pensar els seus continguts com si fos la presentació de una comunicació o d'un article.

Aspectes formals i format

- Màxim 7 mins

Continguts

Tot video ha de contenir les mateixes seccions que una comunicació o un article, és a dir:

- Introducció
- Antecedents/ Objectiu
- Preguntes
- Descobriments/Arguments/Fonamentació/Discussió
- Conclusions
- Referències

Aquestes seccions i títols són flexibles de manera que es pot optar per escollir-ne d'altres que s'adeqüin millor a l'objectiu de proporcionar un millor sentit lògic al video.

Una vegada es té el índex, s'han de decidir els elements visuals a incloure com, encara que no imprescindible ni exclusivament:

- Fotografies
- Mapes
- Gràfics
- Taules

Com fer-ho:

Trobareu exemples a:

<https://www.youtube.com/user/schooloflifechannel/videos>

<http://www.filmsforaction.org/films/>

<https://www.ted.com/talks?language=es>

Sobre els treballs escrits

Aspectes formals i format

Tots els treballs escrits han de lliurar-se:

- A través del Campus Virtual / Moodle
- Identificats amb NIU
- En format Word
- Paginats
- Indicant el nombre de paraules
- En català, castellà o anglès
- Sense errors, ortogràfics i/o gramaticals

- Amb cites, notes, referències i bibliografia en format APA
https://ddd.uab.cat/pub/guibib/113512/modelapa_a2014.pdf.

Continguts:

Tots els treballs escrits han de contenir les mateixes seccions que un article, és a dir:

- Introducció
- Antecedents
- Preguntes d'investigació
- Mètodes d'anàlisi. Per exemple, quins fonts de dades s'han utilitzat per l'anàlisi? Es tracta d'un anàlisi basat en dades primàries o secundàries?
- Descobriments/Arguments/Fonamentació/Discussió: Aquí s'haurien de presentar i discutir els principals punts en relació amb la argumentació general en la qual s'emmarquen. Es pot presentar en una única secció, en dos o tres.
- Conclusions
- Referències bibliogràfiques en format APA https://ddd.uab.cat/pub/guibib/113512/modelapa_a2014.pdf

Com fer-ho:

Qualsevol de les lectures obligatòries, generals o recomanades així com qualsevol text acadèmic pot servir d'exemple per la realització del treball escrit.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques i pràctiques	38	1,52	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
Seminaris de discussió de textos o material audiovisual	12	0,48	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
Tipus: Supervisades			
Tutories individuals i en grup	5	0,2	2, 3, 4, 5, 7, 8, 9
Tipus: Autònomes			
Elaboració de treballs	27	1,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9
Estudi i treball personal	40	1,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9
Lectures	12	0,48	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9

Avaluació

Aquest apartat de la **Guia Docent** conté tota la informació relacionada amb el procés d'avaluació de l'assignatura, per tant, **no es podrà modificar res durant el curs**. Aquesta Guia es per tant, el document a consultar davant de qualsevol dubte en relació a l'assignatura.

- L'avaluació de l'assignatura s'entén com un **procés continuat** que s'estén durant el període lectiu i es desenvolupa a través de 5 (cinc) activitats.

- "Les **qualificacions** utilitzades seran en l'escala **0-10 amb un únic decimal**".
- "Per considerar **superada l'assignatura** es necessitarà obtenir **una nota mínima de 5,0**" resultant de la mitjana de les notes obtingudes en cada una de les quatre activitats, considerant el percentatge de cadascuna d'ella en la nota final".
- **Per superar l'assignatura s'han de lliurar totes les activitats d'avaluació programades.** Es considerarà **No avaluable**, és a dir, amb pèrdua de la regularitat de l'assignatura i la necessitat de nova matriculació si no es lliuren totes les activitats d'avaluació.
- "Una vegada **superada l'assignatura**, aquesta **no podrà ser objecte d'una nova avaluació**".
- La **programació** de les activitats d'avaluació **no es podrà modificar**, exceptuant que hi hagi un motiu excepcional i degudament justificat. En aquest cas, es proposarà una nova programació dins del període lectiu corresponent.
- Qui, per "assistència a reunions dels òrgans col·legiats de representació universitària o altres motius previstes en les seves respectives normatives" [...] "no puguin concórrer a alguna de les activitats d'avaluació programades, tenen dret que se'ls fixi un dia i hora diferents per a la seva realització".
- Qui participi en les diferents activitats d'avaluació, rebran una justificació documental de la participació.
- Qui "realitzi qualsevol **irregularitat** que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, **es qualificarà amb 0** aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0".
- "La **qualificació de "No avaluable"** en l'acta final d'avaluació implica **exhaurir els drets inherents a la matrícula** de l'assignatura o el mòdul" encara que el "No avaluable" no comptarà a l'expedient acadèmic.
- La **copia o plagi** de material, tant en el cas de treballs com en el cas dels exàmens, constitueixen un **delicte** que serà sancionat amb un **zero** a l'activitat, **pèrdua del dret a reavaluar-la** i es **suspensionarà tota l'assignatura**. Recordem que es considera "**còpia**" un treball que reproduïx tot o gran part del treball d'un/a altre/a company/a. "**Plagi**" és el fet de presentar tot o part d'un text d'un autor com a propi, sense citar les fonts, siguin en paper o en format digital. Veure documentació de la UAB sobre "plagi" a: http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_01.html.

Procés i activitats d'avaluació programades amb indicació del pes assignat a cada activitat, els criteris de correcció i el calendari

Activitat 1:

- Posar en format APA (https://ddd.uab.cat/pub/guibib/113512/modelapa_a2014.pdf) una bibliografia donada de 20 referències
- Corregir la bibliografia posada en format APA d'un company/a
- Valor assignat a l'activitat en el conjunt de la nota final: **10%**

Criteris de correcció:

- Qualitat de la presentació de la bibliografia en format APA
- Detecció i correcció dels errors de la bibliografia en format APA realitzada per un company/a

Escala de qualificació:

- fins a 8 punts -0,4 punts per referència correcta- en la bibliografia posada en format APA
- fins a 2 punts -0,1 punts per referència- en la correcció de la bibliografia d'un company/a

- Data de lliurament de la bibliografia en format APA de 20 referències donades, fins el **27 de setembre a les 23:59**
- Data de lliurament de la correcció de la bibliografia d'un/a company/a: fins el **2 d'octubre** a les 23:59
- Lloc de lliurament d'ambdues tasques corresponents a l'Activitat 1: Campus Virtual / Moodle

Activitat 2

- Text escrit **individual** en format acadèmic d'un màxim de **1500** paraules basat en les **tres primeres lectures obligatòries senyalades en la Guia Docent i preguntes escollides** d'una llista proposada a l'inici del curs.
- Valor assignat a l'activitat en el conjunt de la nota final: **15%**
- Criteris de correcció:
 - Qualitat de la presentació, format correcte i referències bibliogràfiques APA
 - Comprensió i coneixement dels conceptes rellevants de l'assignatura desenvolupada fins el moment
 - Capacitat de lectura i anàlisi dels textos de lectura obligatòria en relació a conceptes treballats a classe
 - Capacitat per realitzar un text articulat a través d'una argumentació coherent acadèmicament
 - Demostració de l'amplitud i profunditat dels materials treballats
 - Habilitat per a treballar i relacionar els textos obligatoris amb la informació/notes de premsa/exemples de la pròpia experiència i altres textos bibliogràfics
 - Escala de qualificació: fins a quin punt s'han assolit els criteris de qualificació?
 - De cap manera: Absent o lliurament del treball fora de termini o fora del Campus Virtual sense justificació degudament acreditada: **No evaluable**
 - Inadequadament: (0-4,9): impossibilitat de presentar un text articulat basat en l'anàlisi de les tres lectures obligatòries
 - Suficientment: (5-6,9): organització i composició articulada d'un text **només** basat en les lectures obligatòries
 - Substantialment: (7-8,9): organització i composició articulada d'un text **incorporant** bibliografia addicional o exemples de la pròpia experiència / premsa / dades etnogràfiques
 - Completament: (9-10): Organització i composició articulada d'un text **incorporant** bibliografia addicional y exemples de la pròpia experiència / premsa / dades etnogràfiques a les tres lectures obligatòries
- Data de lliurament: fins el **13 d'octubre** a les 23:59
- Lloc de lliurament: Campus Virtual / Moodle
- Lloc de devolució de la correcció: Campus Virtual / Moodle

Activitat 3

- Test escrit **individual** de 25 preguntes breus sobre les **sis primeres lectures obligatòries senyalades en la Guia Docent**
- Valor assignat a l'activitat en el conjunt de la nota final: **20%**

Criteris de qualificació:

- 0,4 punts per pregunta correcta
- descompte de 0,25 punts per resposta incorrecta

- Data de realització: **8 de novembre**
- Lloc de realització: aula de l'assignatura
- Forma de correcció: autocorrecció a través d'una graella de respostes correctes proporcionada
- Data de lliurament de l'autocorrecció: **fins el 14 de novembre** a les 23:49
- Lloc de lliurament de l'autocorrecció: Campus Virtual / Moodle

Activitat 4

- Vídeo de un màxim de 7 minuts en grups de dues persones basat en un mínim de **tres lectures obligatòries incloent com a mínim una de les quatre últimes**. Es poden veure exemples a:

- <http://www.filmsforaction.org/films/>
- <https://www.youtube.com/user/schooloflifechannel/videos>
- <https://www.ted.com/talks?language=es>
- <https://www.thersa.org/discover/videos>

- Valor assignado a la activitat en el conjunt de la nota final: **20%**

Criteris de correcció:

- Qualitat de la presentació formal
- Capacitat de lectura i anàlisi vinculant conceptes treballats a l'assignatura
- Capacitat per realitzar una presentació oral acadèmica organitzada, coherent i articulada
- Demostració de l'amplitud i profunditat dels textos analitzats

Escala de correcció: fins a quint punt s'han assolit els criteris de qualificació?

- De cap manera: Absent o lliurament del treball fora de termini o fora del Campus Virtual sense justificació degudament acreditada: **No evaluable**
- Inadequadament: (0 - 4,9): dificultat per demostrar la realització de la lectura i anàlisi de les lectures obligatòries escollides
- Suficientment: (5-6,9): Claredat, organització i contingut de l'exposició oral basats **només** en la presentació / resum de les tres lectures obligatòries escollides
- Substantialment: (7-8,9): Claredat, organització i continguts de l'exposició oral basats en les tres lectures obligatòries escollides **incorporant** bibliografia addicional o exemples de la pròpia experiència / premsa / dades etnogràfiques
- Completament: (9-10): Claredat, organització i continguts de l'exposició oral basats en les tres lectures obligatòries escollides **incorporant** bibliografia addicional i exemples de la pròpia experiència / premsa / dades etnogràfiques

Forma de correcció:

- Cada grup avaluarà, d'acord als criteris i l'escala de correcció proporcionada, els vídeos d'altres quatre grups
- Data de comunicació de la constitució dels grups de dos persones: fins el **30 d'octubre** a les 23:59 per Campus Virtual / Moodle
- Data de lliurament del vídeo: fins el **29 de novembre** a les 23:50 per Campus Virtual / Moodle

- Lloc de lliurament del vídeo: Campus Virtual / Moodle
- Data de lliurament de la correcció dels quatre vídeos assignats: fins el **9 de desembre** a les 23:59
- Lloc de lliurament: Campus Virtual / Moodle
- Lloc de lliurament: Campus Virtual / Moodle
- Composició de la nota final de l'activitat:
- La nota serà pel grup, és a dir, la mateixa per les dues persones que l'integren
- El 65% de la nota final correspondrà a la nota obtinguda per la realització del vídeo i el 35% a la nota obtinguda per la correcció dels quatre vídeos assignats

Activitat 5

- **Proba escrita individual** basada en les **10 (deu) lectures obligatòries** proposades en la Bibliografia Obligatoria d'aquesta Guia Docent i **el temari desenvolupat en totes les classes**

- Valor assignat a l'activitat en el conjunt de la nota final: **35%**

Composició de l'activitat:

- Part 1: correcció de referències bibliogràfiques en format APA
- Part 2: redacció
- Part 3: preguntes breus

- **Cada part es realitzarà en fulles separades**

Criteris de correcció:

- Part 1: Els utilitzats en l'Activitat 1
- Part 2: Els utilitzats en l'Activitat 2
- Part 3: Els utilitats en l'Activitat 3

Formes de correcció:

- Les parts 1 i 3 seran d'autocorrecció
- Data de realització: **15 de desembre**
- Lloc de realització: aula de l'assignatura
- Data d'enviament de la graella de respostes correctes de les Parts 1 i 3: fins el **18 de desembre** a les 23:59
- Lloc de l'enviament: Campus Virtual / Moodle
- Data de devolució de l'autocorrecció i de la correcció de la Part 2: fins el **20 de desembre** a les 23:59
- Lloc d'enviament: Campus Virtual / Moodle
- Qui havent aprovat l'assignatura vulguin millorar fins a **0,5 punts** la seva nota, ho podran fer a través de:
 - La realització del **80%** de les consultes realitzades al final de cada un dels temes i de l'assignatura

Sobre la nota final de l'assignatura

- La nota final de l'assignatura es comunicarà per Campus Virtual / Moodle i per Acta fins el **9 de gener** fins a les 23:59.
- Es podran realitzar consultes sobre la nota fins el **12 de gener** en horari de classe de l'assignatura, es a dir, fins la 13:00 hores.
- Les notes finals de l'assignatura prèvies a la reevaluació es tancaran el **13 de gener** a les 12:00

Sobre la reevaluació

- Podran **reavaluar** els qui hagin realitzat i lliurat dins del temps indicat a través del Campus Virtual / Moodle les **5 (cinc)** activitats d'avaluació i hagin obtingut una nota final - promig de les notes de totes les activitats d'avaluació -d'**entre 4 (quatre) i 5 (cinc) punts**.
- L'absència o lliurament fora del temps indicat o fora del Campus Virtual sense justificació degudament acreditada de qualsevol de les cinc avaluacions obtindrà una qualificació de **No avaluable (art. 116.8 de la Normativa Acadèmica de la UAB 2015) el que equival a perdre l'assignatura i a matricular-se novament**.
- La reevaluació constarà d'una única prova i es realitzarà entre el **16 y 27 de gener en el dia, hora i lloc establerts per la Facultat**.
- La **nota** obtinguda en la **reevaluació** no podrà ser superior a **6 (sis)** punts i constituirà la **nota final** de l'assignatura.
- Davant qualsevol dubte o requeriment específic, prevaldrà l'establert en aquesta Guia Docent, feta d'acord amb la Normativa Acadèmica de la UAB 2015:
https://www.uab.cat/doc/TR_Normativa_Academica_Plans_Nous Títol IV: Avaluació pp.110 -130.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Posar en format APA una bibliografia donada de 20 referències i Corregir la bibliografia posada en format APA d'un company/a	10%	1	0,04	8
Test escrit individual basat en les 10 (deu) lectures obligatòries i el temari desenvolupat en totes les classes	30%	1,5	0,06	1, 2, 3, 4, 5, 6
Test escrit individual de 25 preguntes breus sobre les sis primeres lectures obligatòries	20%	1,5	0,06	1, 3, 4, 5, 8, 9
Text escrit individual en format acadèmic d'un màxim de 1500 paraules basat en les tres primeres lectures obligatòries	20%	6	0,24	3, 4, 8, 9
Vídeo de un màxim de 7 minuts en grups de dues persones basat en un mínim de tres lectures obligatòries incloent com a mínim una de les quatre últimes	20%	6	0,24	1, 3, 4, 7, 8

Bibliografia

Bibliografia obligatòria:

1. Durkheim, E. [1895] (2001). ¿Qué es un hecho social?, Durkheim, E. [1895] (2001). Las reglas del método sociológico. México: FCE, 38-52.

2. Malinowski, Bronislaw [1922] (1972). "Introducción: objeto, método y finalidad de esta investigación", Malinowski, B. [1922] (1972). Los argonautas del Pacífico occidental. Comercio y aventura entre los indígenas de la Nueva Guinea Melanésica. Barcelona: Península, 37-54.
3. Lévi-Strauss, C. [...] (1975). "Las tres fuentes de la reflexión etnológica", Llobera, J. R. (1975). La antropología como ciencia. Barcelona: Anagrama, 15-22.
4. Stolcke, V. (2000). ¿Es el sexo para el género lo que la raza a la etnicidad...y la naturaleza para la sociedad? Política y Cultura, 14, pp. 25-60.
5. Geertz, Clifford [1973] (1989). "Descripción densa: hacia una teoría interpretativa de la cultura", Geertz, Clifford [1973] (1989). La interpretación de las culturas. Barcelona: Gedisa, 19-41.
6. Harris, M. [1975] 1998. "La madre vaca", Harris, M. [1975] 1998. Vacas, cerdos, guerras y brujas. Los enigmas de la cultura. Madrid: Alianza, 10-25.
7. Godelier, M. (2016). En el mundo de hoy, la antropología es más importante que nunca, AIBR Revista de Antropología Iberoamericana 10(3): 59-77. <http://www.aibr.org/antropologia/netesp/numeros/1101/110104.pdf>
8. Bhabha, H. [1994] 2002. "La otra pregunta. El estereotipo, la discriminación y el discurso del colonialismo", Bhabha, H. [1994] 2002. El lugar de la cultura. Buenos Aires: Manantial, 91-110.
9. Goffman, E. (1963). Estigma. La identidad deteriorada. Buenos Aires: Amorrortu, p. 11-55.
10. Wade, P. (2011). Multiculturalismo y racismo, Revista Colombiana de Antropología, 47(2), julio-diciembre, 15-35.

Bibliografía general:

- Barnard, A. (2000). History and theory in anthropology. Cambridge: Cambridge University Press.
- Bohannan, P. (1996). Para raros, nosotros: Introducción a la antropología cultural. Madrid: Ediciones Akal.
- Bohannan, P. y Glazer, M. (2001). Antropología. Lecturas. Madrid: Mc Graw Hill.
- Delaney, C. et al (2011). Investigating Culture: An Experiential Introduction to Anthropology. Oxford: Wiley-Blackwell. 2nd edition.
- Eriksen, T. H. et. al. (2001). A history of anthropology. London: Pluto Press.
- Eriksen, T. H. [1995] (2001). Small Places, Large Issues. An Introduction to Social and Cultural Anthropology. London - Sterling - Virginia: Pluto Press
- Ingold, T. (1994). Companion encyclopedia of anthropology. London-New York: Routledge.
- Kottak, C. P. (2002). Antropología cultural. Espejo para la humanidad. Madrid: McGraw-Hill.
- Raport, N. [1999] (2014). Social and Cultural Anthropology. The Key Concepts. Abingdon-New York: Routledge. 3rd edition.
- Velasco, H. comp., (2010). Lecturas de antropología social y cultural. La cultura y las culturas. Madrid: Trotta.

Bibliografía recomendada per temes :

Tema 1 :

- Berger, P. L. & Luckmann, Th. [1966] 2003. La construcción social de la realidad. Buenos Aires. Amorrortu.

- Durkheim, E. [1895] (2001). "Reglas relativas a la explicación de los hechos sociales", Durkheim, E. [1895] (2001). Las reglas del método sociológico. México: FCE, 140-180.
- Durkheim, E. [1895] (2001). "Reglas relativas a la observación de los hechos sociales", Durkheim, E. [1895] (2001). Las reglas del método sociológico. México: FCE, 53-90.
- Eriksen, T. H. (2004). What is anthropology? London-Ann Arbor: Pluto Press.
- Geertz, C. (2002). "An Inconstant Profession: The Anthropological Life in Interesting Times". Annual Review of Anthropology. 31, 1-19.
- Gellner, Ernest, [1994] (1996). Condiciones de la libertad: la sociedad civil y sus rivales. Barcelona: Paidós.
- Giddens, Anthony [1984] (1995). La Constitución de la sociedad: bases para la teoría de la estructuración. Buenos Aires: Amorrortu.
- Stocking, George W., Jr. (1965). "On the limits of "presentism" and "historicism" in the historiography of the behavioral sciences" Journal of the History of the Behavioral Sciences I: 211-218.
- Wallerstein, I. coord. (1996). Abrir las ciencias sociales. Informe de la Comisión Gulbenkian para la reestructuración de las ciencias sociales. México: Siglo XXI.
- Weber, M. [1922] 2002. "Conceptos sociológicos fundamentales", Weber, M. [1922] 2002. Economía y sociedad. Esbozo de sociología comprensiva. México: FCE, 5-45.

Tema 2 :

- Boas F. [1920] (1996). "Los métodos de la etnología" Bohannan, Paul y Glazer, Mark 2001. Antropología. Lecturas. Madrid: Mc Graw Hill, 93-100.
- Clifford, J y Marcus, G. [1986] (1991). Retóricas de la Antropología. Barcelona: Júcar Universidad.
- Eriksen, Thomas Hylland and Nielsen, Finn Sivert (2001). A History of Anthropology. London Sterling Virginia: Pluto Press.
- Geertz, Clifford [1973] (1989). "El impacto del concepto de cultura en el concepto de hombre" La interpretación de las culturas. Barcelona: Gedisa, 43-60.
- Geertz, Clifford (1989). El antropólogo como autor. Barcelona: Paidós.
- Guasch, Óscar (1997). Observación participante. Madrid: Centro de Investigaciones sociológicas (Cuadernos metodológicos, 20).
- Headland, Thomas et al eds. (1990). Emics and Etics: The Insider/Outsider Debate. London: Sage.
- Marcus, G. [1986] (1991). "Problemas de la etnografía contemporánea en el mundo moderno". Marcus G. y Clifford J. [1986] (1991). Retóricas de la antropología. Madrid: Júcar. pp. 235-268.
- Rabinow, Paul (1992). Reflexiones sobre un trabajo de campo en Marruecos. Madrid: Júcar.
- Roigé i Ventura, Xavier et al (1999). Tècniques d'investigació en Antropologia Social. Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona.

Tema 3 :

- Asad, T. [1986] (1991). "El concepto de la traducción cultural en la antropología social británica" Marcus G. y Clifford J. [1986] 1991. Retóricas de la antropología. Madrid: Júcar. pp. 205-234.
- Bhabha, H. [1996] 2003. "El entre-medio de la cultura", Hall, S. [1996] 2003. Cultura e identidad cultural. Buenos Aires: Amorrortu, 94-106.

- Baumann, G. [1999] (2001). El enigma multicultural: un replanteamiento de las identidades nacionales, étnicas y religiosas. Barcelona: Paidós.
- Bauman, Z. [1996] 2003. "De peregrino a turista, o una breve historia de la identidad", Hall, S. [1996] 2003. Cultura e identidad cultural. Buenos Aires: Amorrortu, 40-68.
- Eriksen, Thomas Hylland (1993). Ethnicity and Nationalism. Anthropological Perspectives. London and Boulder: Pluto Press.
- Fischer, M. J. [1986] (1991). "El etnicismo y las artes postmodernas de la memoria" Marcus G. y Clifford J. [1986] 1991. Retóricas de la antropología. Madrid: Júcar. pp. 239-320.
- Hall, S. [1996] 2003. "Introducción: ¿quién necesita identidad", Hall, S. [1996] 2003. Cultura e identidad cultural. Buenos Aires: Amorrortu, 13-39.
- Harris, Marvin (1985). "La Naturaleza de la Cultura" Harris, Marvin 1985. Introducción a la Antropología General. Madrid: Alianza Editorial.
- Strathern, M. [1996] 2003. "¿Habilitar la identidad? Biología, elección y nuevas tecnologías reproductivas", Hall, S. [1996] 2003. Cultura e identidad cultural. Buenos Aires: Amorrortu, 69-93.
- Todorov, S. [1986] (1990). "El cruce de las culturas" Criterios nº 25-28, enero-diciembre, 3-19.

Tema 4 :

- Anderson, Benedict [1983] (1993). Comunidades Imaginadas. México: Fondo de Cultura Económica.
- Appadurai, A. [2006] 2007. El rechazo de las minorías. Ensayo sobre la geografía de la furia. Barcelona: Tusquets.
- Bauman, Z. et al. (2015). Ceguera moral. La pérdida de sensibilidad en la modernidad líquida. Barcelona: Paidós.
- Barth, F. Comp. [1969] 1975. "Introducción", Barth, F. [1969] 1975. Los grupos étnicos y sus fronteras. México: FCE, 9-49.
- Fanon, F. [1952] 2009. Piel negra, máscaras blancas. Madrid: Akal.
- Foucault, M. [1975-1976] (2004). Genealogía del racismo. Buenos Aires: Caronte.
- Foucault, M. [2004] 2007. El nacimiento de la biopolítica. Curso en el Collège de France (1978-1979). México: FCE.
- Gledhill, J. [1999] (2000). El poder y sus disfraces. Perspectivas antropológicas de la política. Barcelona: Bellaterra.
- Hall, S. [1986] 2005. "La importancia de Gramsci para el estudio de la raza y la etnicidad", Revista Colombiana de Antropología 41, enero-diciembre, 210-257.
- Lévi-Strauss, C. [1956] (1996). "Raza y cultura", Lévi-Strauss, C. [1956] (1996). Raza y cultura. Madrid: Cátedra, 107-142.
- Wade, P. (2014). Raza, ciencia, sociedad. Interdisciplina 2, núm. 4, 35-62.